

1

Я не з тих жінок, що плекають образи, втрачають апетит через розбіжності з кимось чи сушать собі голову над мотивами інших людей. Так само я не прагну за будь-яку ціну перемогти в суперечці. Звичайно, як і всі на світі правила, ці теж мають винятки. Я не залишуся байдужою, якщо когось використовують у мене на очах, зокрема якщо цим кимось є я сама; ні, я зроблю все можливе для торжества справедливості. Отож не дивно, що події, які сталися цього місяця, не залишили мені вибору і довелося вдатися до невідкладних і рішучих дій.

Про смерть матері мені повідомив мій брат Едвард. Хоча було лише пів на шосту ранку, я вже не спала; схилившись над унітазом, я розмірковувала, чи мені варто блювати, чи, може, вдасться перетерпіти нудоту. Блювання на кілька хвилин притлумлює це відчуття, проте незабаром воно повертається, тож, здійснивши аналіз витрат і прибутків, я зупинилася на варіанті «перетерпіти». Поки я роздивлялася в дзеркалі своє пожовтіле обличчя, на кухні зайшовся давінком телефон. Мені додому телефонує так мало людей, що я одразу відчула: йдеться про

щось термінове й пов'язане з матір'ю. Однак, як виявилось, ні про що термінове вже не йшлося. Власне, єдиною причиною для брата телефонувати мені так рано могло бути лише бажання заскочити мене зненацька.

— С'юз, це я, Ед. Маю новини, і вони недобрі. Може, краще присядь.

— Що сталося?

— Не знаю, як і сказати, С'юз. Боюся, що...

— Опануй себе, Едварде. Вона в лікарні?

— С'юз, її більше немає. Її не стало вночі. Мене не було десь до другої ночі, заходив до приятеля на пиво. А в неї у спальні й досі світилося, тож я постукав і зазирнув. Я все одразу зрозумів уже з того, як вона лежала. Я викликав сімейного лікаря: він сказав, це обширний інсульт.

Я ковтнула, стримуючи клубок, що підкотився був під горло, і присіла за кухонний стіл. Іще якась мить пішла на те, щоби змести долонею кілька крихт від тостів докупи.

— С'юз... С'юз?

— Їй було сімдесят вісім, — нарешті вимовила я. — І вона вже мала два інсульти. Тож це не те щоб несподіванка.

Я вагалася, розуміючи, що маю висловити співчуття — і що мені у будь-якій ситуації важко співчувати братові.

— Гадаю, знайти її отак було неприємно, — сказала я. — Вибач, зараз не маю часу говорити — мушу збиратися на роботу. Ще зателефоную. І, Едварде...

— Так, С'юз?

— Будь ласка, не називай мене С'юз.

Я не очікувала, що стану сиротою в сорок п'ять, коли в більшості людей усе ще живі обидва батьків, проте коли я наро-

дилася, мамі з татом уже було за тридцять, до того ж батькові вкоротив віку його слабкий характер. Наприкінці материного життя я бачилася з нею рідше, ніж слід було би. Я — держслужбовець, працюю в Департаменті супроводу проєктів (аналізую безліч масивів даних та укладаю детальні звіти про виконання), і я помітила, що коли не просиджую довгі години в боротьбі з великими цифрами та дрібним шрифтом, почуваюся людиною, яка біжить угору ескалатором, що іде вниз.

Друга причина моїх нечестих візитів — це те, що в материному домі знову жив Едвард, а ми з ним, м'яко кажучи, маємо відмінні погляди на життя. Власне, кожне з нас краще зробить великий гак, ніж зайвий раз перестрінесться з іншим. Мій брат лише на два роки молодший за мене, але в емоційному та психологічному розвитку відстав років на тридцять, тобто лишається підлітком. Мушу зазначити, що йдеться не про якусь із відомих науці психічних відхилень, а лише про слабку волю та розпещеність. Поки я щосили працювала, аби забезпечити собі кар'єрне зростання та стабільне життя, Едварда матляло між безглуздими посадами, незначущими стосунками й занедбаними орендованими квартирами. Тож не дивно, що на п'ятому десятку він знову притулився у матері.

Коли вам повідомляють про смерть близького родича, це завжди шок — навіть якщо цей родич був у поважному віці й давно вже нездужав, тож я відчула потребу трохи посидіти мовчки й зібрати до купи думки. Утім, оскільки я перебувала в Лондоні, а тіло матері — у Бірмінгемі, практичної користі з мене наразі було небагато. Отож я вирішила піти

на роботу й поводитися як зазвичай — принаймні настільки, наскільки зможу приховувати цю невідступну nudоту. Я не збиралася казати про материну смерть нікому з колег. Досить було лише уявити собі всі ті метушливо, зітханя, вогкі обійми та співчутливі вислови з приводу смерті людини, якої ніхто з них ніколи не зустрічав і про чие існування навіть не здогадувався. Таке не в моєму характері.

Просто на виході зі станції метро поблизу офісу мене огорнула задушлива спека, яка вже сягнула достатнього рівня, щоб нещодавно покладений тут новий асфальт почав м'якнути. Шум і вихлопні гази автівок надворі, здавалося, перевищували усі можливі допустимі значення, а ударна сила сонячного світла пропікала очі аж до сітківки. У відносній самоті за своїм робочим столом, розташованим у найтихішому закутку великого офісного залу, я увімкнула вентилятор і скерувала його собі на обличчя. Трохи опритомнівши, присвятила, як і кожного ранку, кілька хвилин на огляд кактусів, які рядком стояли навпроти мене на столі. Я переконалася, що ніде немає плям гниття, слідів пожовкості чи висихання, м'якою щіточкою змахнула пил, перевірила, чи належно зволожена земля у вазонах, і повернула кілька з них так, щоб забезпечити рівномірне освітлення. Після цього я розгорнула папку з документами. Я плекала надію, що двобій із особливо складним звітом, який я повинна була надати керівникові відділу наприкінці наступного тижня, допоможе мені заштовхати думки про ранок за лаштунки свідомості.

Можливо, моя робота була не найфантастичнішою як для дипломованого юриста, але мене вона влаштувала. Більшість моїх однокурсників обрали кваліфікацію

юрисконсультів або адвокатів, але я усвідомила, що мене вабить державна служба: стабільна, хай і не надто щедра, зарплата, прийнятна пенсійна система і той факт, що мені не доведеться виконувати забаганки старших партнерів юрфірми чи керівництва судової палати. Хоча на цій посаді мій диплом не дає мені жодного зиску і я не набуваю досвіду, який отримала б, працюючи за спеціальністю, широкі пізнання в законодавчій сфері та розуміння механізмів бюрократії дуже стають у пригоді, коли потрібно підготувати офіційну скаргу.

Якби не колеги, ця офісна робота була би цілком стерпною. Утім, сьогодні перелік причин для нервозності, з якими я мусила впоратися, виявився довшим за звичайний. Наприклад, годинник не встиг ще показати пів на одинадцять, як до мого столу долинув запах вчорашніх залишків китайської їжі, які одна з моїх найтілістіших співробітниць полюбляє розігрівати на початку робочого дня на нашій крихітній кухні, а споживати воліє навпроти мого робочого місця. До горла підступила жовч, якщо ж хотіла уникнути термінового ривка до вбиральні, необхідно було зробити кілька добрячих ковтків холодної води. Я рушила до кулера — і без жодного задоволення зустріла там Тома, нестерпно жвавого нового помічника з адміністративних питань, у чий пишній бороді досі були помітні крихти від спожитого за сніданком багета. Йому судилося стати ще одним чинником мого роздратування.

— Привіт, С'юзен. Саме ви мені й потрібні. Хотів вам сказати, що завів Фейсбук-групу, щоб ми всі могли там зависати й ділитися тим, що у нас на роботі новенького. Скиньте мені запит на дружбу, я вас додам.

— Ви ж у нас віднедавна? — я змусила себе проказати це, доки вода з булькотінням заповнювала мою склянку. — Тут усі знають, що мене немає на Фейсбуку.

— Ого, що, справді? А як же ви контактите з людьми? В Інстаграмі або ВотСапі ви є? Я можу створювати групи й там.

— Мене нема ніде. Як покаже мій досвід, телефонний дзвінок чи повідомлення зазвичай теж працюють.

— О, цього, звісно, достатньо, ну, для наших мамусь чи когось такого, але як же ви тримаєте зв'язок із однокурсниками й друзями з універсу? Як організовуєте своє соціальне життя?

Я була не в настрої продовжувати. Мені чомусь захищало в очах — можливо, через різке світло плафонів. Я доступно пояснила, що не прагну «тримати зв'язок» із тими, з ким поверхово спілкувалася багато років тому, і намагаюся не ускладнювати собі життя. Якщо він відчуває потребу анонсувати для мене посиденьки колег чи ділитися кулуарною інформацією з життя колективу, він завжди може написати мені електронною поштою. Можна було підказати йому, що між нашими робочими місцями лише п'ятнадцять кроків, але я не хотіла його заохочувати.

Коли ледь минула перша дня (я саме робила собі бутерброд із білого хліба з маслом, сподіваючись його подужати та намагаючись відігнати від себе похмурі думки), мене почала дратувати наша співробітниця Лідія — нещодавно розлучена, тридцять із хвостиком. Вона колами ходила офісом, практично схопивши позираючи на свій браслет із крокоміром. Я мала починати аналіз таблиці з даними, роздрукованої ще перед коротенькою обідньою перервою, але фізкультурні вправи колеги це унеможлилювали.

— Лідіє, ви наамисне мене вибішуете? — не стрималася я, коли вона вже вчетверте проминала мій робочий стіл.

Вона пояснила, що отримала браслет у подарунок на день народження і тепер щодня проходить десять тисяч кроків. Треба ж повертати собі форму, раз вона знову «на ринку» (особисто я не стала б уживати таких слів для описання статусу незаміжньої жінки, який стосується й мене). На п'ятому колі я поцікавилася у Лідії, чого б їй не вдатися до піших прогулянок містом, як роблять усі нормальні люди. Проте вона не могла: ввечері у неї було призначено побачення всліпу, і їй не хотілося прийти туди змореною і вкритою пилом після вулиці. З'явившись ушосте, вона зауважила, що я, схоже, зацікавилася її вправами, тож чому б мені не приєднатися. Я відмовилася. Коли вона наблизилася всьоме, я була ладна її задущити. Мені страшенно хотілося тиші та спокою, аби хоч якось пережити цей жахливий день. Я запропонувала Лідії прогулюватися вгору-вниз сходами, так вона прибере зайві фунти зі своєї дути вдвічі швидше.

— Натяк зрозуміла, С'юзен, — пирхнула вона, змінила напрямок і зникла за обертовими дверима. Упевнена, не я одна зітхнула від цього з полегшенням.

Ледь почалася друга половина дня, як до мого столу боком наблизився Том — гідний суперник Лідії у боротьбі за титул найнестерпнішого співробітника дня. Я намагалася вдавати, що не помічаю його, але він явно вирішив не зрушити з місця, доки я не визнаю реальності.

— Наступного місяця я влаштувую благодійний паб-тур і хотів поцікавитися, чи ви мене не підтримаєте, —